

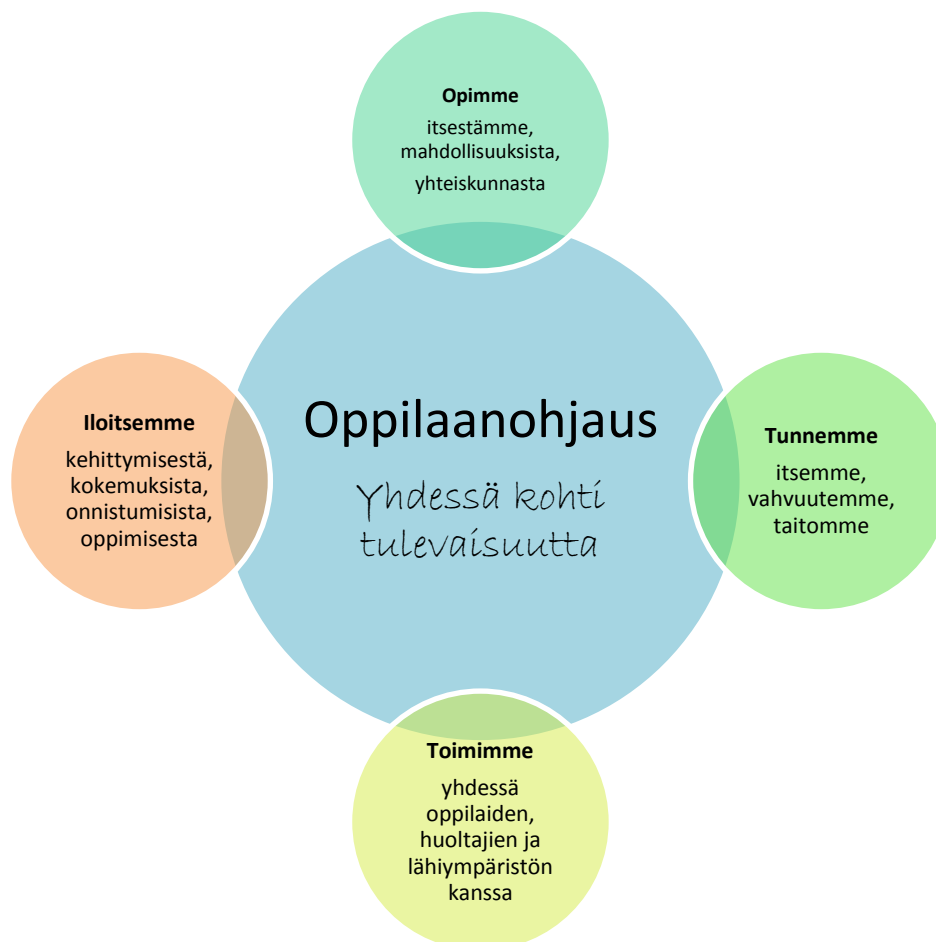
Lukuohjeistus:

- Maakunnallinen osuus pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.
- **LUE AINA ENSIN** opetussuunnitelman perusteiden osuus ko. aineessa:
http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf
- Oppilaanohjauksen kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi):
<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/605632?valittu=428780>

*****

Oppilaanohjaus Etelä-Pohjanmaalla

13.4.12 OPPILAANOHAUS

KUVIO 1 Maakunnalliset arvot ohjauksessa

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. **Ohjaustoiminnan tulee muodostaa** koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva **jatkumo**. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvälmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla **oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon**. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. **Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa**.

Koulun **ohjaussuunnitelmassa** kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

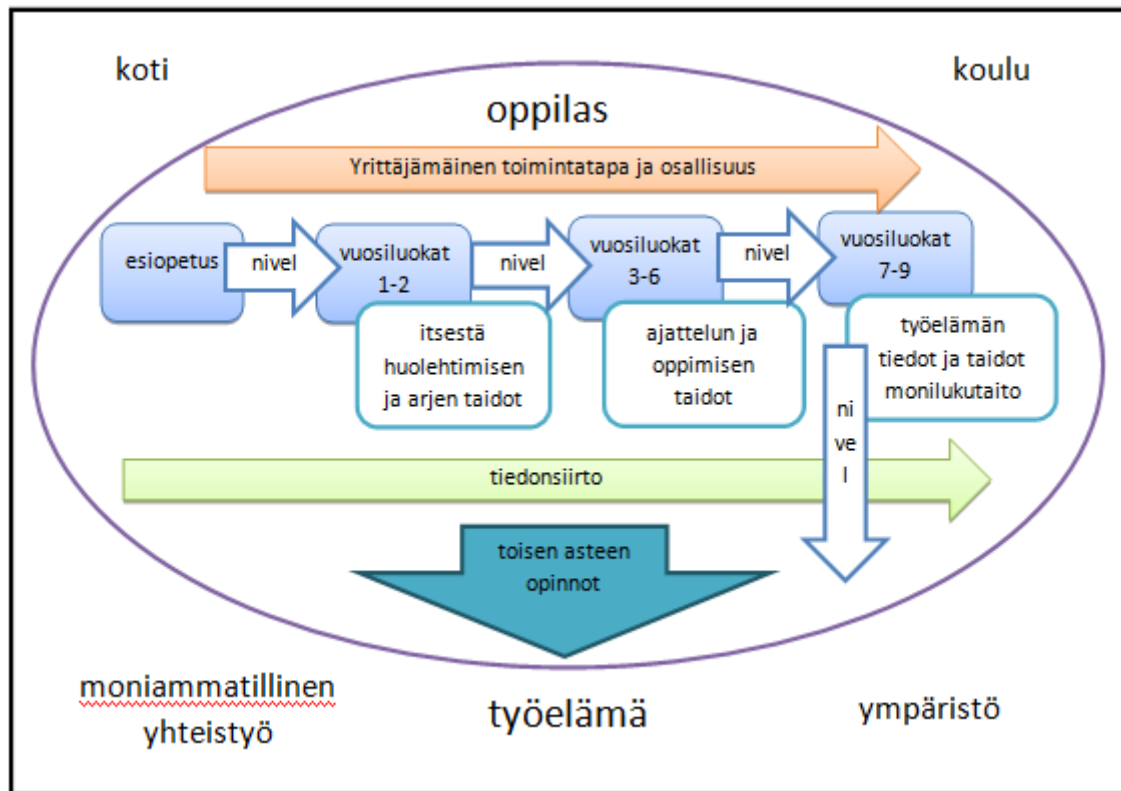
Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja

taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

KUVIO 2 Koulussa laadittavien suunnitelmien suhde

Koulukohtaiseen opetussuunnitelmaan kirjataan ohjauksen yleiset toimintatavat, jotka tarkennetaan ohjaussuunnitelmassa. Opetuksen järjestäjä laatii koko perusopetusta koskevan ohjaussuunnitelman, jota tarkennetaan tarvittaessa koulukohtaisesti. Ohjaussuunnitelma sisältää kunta-/koulukohtaiset toimintatavat, tarvittavan yhteistyön, työnjaon ja vastuut, erityisesti korostaen nivelvaiheita.

KUVIO 3 Ohjaussuunnitelma oppilaan koulupolulla

Oppilaan ohjaus kuuluu kaikille opettajille ja koulu yhteisön jäsenille. Kunkin toimijan rooli määräytyy hänen tehtävänsä mukaisesti. Kaikkien opettajien tehtävänä on ohjata oppilasta oppiaineiden opiskelussa ja auttaa oppilasta kehittämään opiskelun ja oppimisen taitoja.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä siten, että oppilas kykenee edistämään opiskelun taitojaan, itsetuntemustaan ja elämässä tarvittavia taitoja. Ohjauksen tuella oppilas tekee omiin lähtökohtiinsa ja kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, koulutusta ja tulevaisuutta koskevia valintoja. Perusopetuksen ylimmillä vuosiluokilla vastuu

oppilaanohjauksen toteuttamisesta on opinto-ohjaajalla. Ohjauksen työskentelytavat ovat luokkamuotoiset ohjaustunnit ja henkilökohtainen ohjaus.

Ohjauksen ja oppilaalle annettavan tuen tehtävänä on tukea oppilaan oppimista niin, että perusopetuksen oppimäärän suorittaminen on mahdollista.

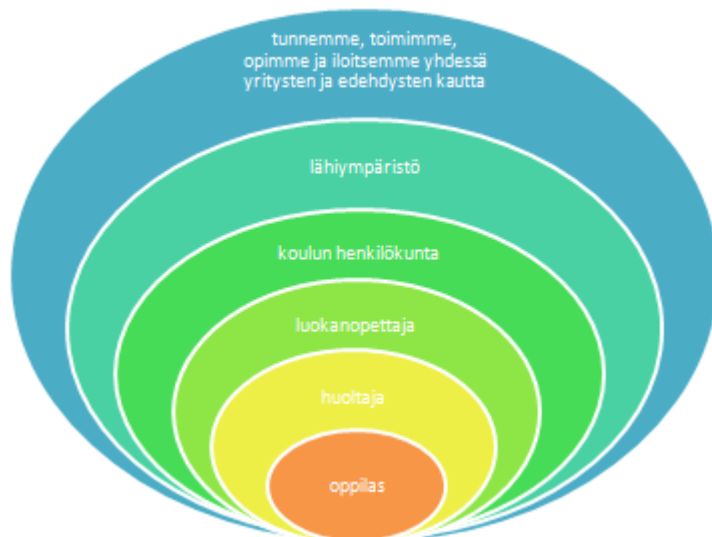
Lapuan perusopetuksen ohjaussuunnitelma sisältyy opetussuunnitelmaan. Opetussuunnitelma on laadittu perusopetuksen eri vuosiluokkien opettajien yhteistyönä. Ohjaussuunnitelman toteutumista arvioidaan osana koulun toiminnan arviointia ja yhteisöllistä oppilashuoltotyötä.

Vuosiluokilla 1–2 oppilaanohjaus toteutuu kiinteänä osana muuta opetusta ja koulun toimintaa. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Ohjauksella **edistetään oppilaiden opiskeluvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä** sekä tuetaan vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista. Oppilaiden tulee saada ohjausta tavoitteiden asettamisessa sekä kannustavaa ja ohjaavaa palautetta tavoitteiden saavuttamisesta siten, että oppimaan oppimisen taidot vahvistuvat. Oppilaanohjauksen tavoitteiden kannalta on tärkeä valita työtapoja ja palautteen antamisen tapoja, jotka mahdollistavat oppilaiden myönteisen käsityksen muodostumisen itsestään oppijoina ja ryhmän jäseninä. Oppilaita ohjataan **vuorovaikutustaitojen** harjoitteluun ja ryhmässä toimimiseen. Heitä kannustetaan myös osallisuuteen omassa lähiympäristössään.

Perusopetuksen alkuvaiheessa **luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle** oppilaan ohjauksessa. Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita ja huoltajia tekemään ensimmäisiä koulutukseen liittyviä valintoja ja näkemään valintojen merkityksen tulevien opintojen kannalta. Ammatteihin ja työelämään tutustuminen aloitetaan luokan tai koulun sisäisistä tehtävistä sekä oppilaan lähipiirin ammanteista.

VUOSILUOKAT 0–2

Vuosiluokilla 0–2 oppilaanohjauksessa painotetaan itsestä huolehtimisen ja arjen taitoja yrittäjämäisen toimintatavan hengessä. Oppilaanohjauksen koordinointi kuuluu luokanopettajan tehtäviin. Ohjaus on osa arjen toimintakulttuuria ja kuuluu jokaisen koulussa toimivan aikuisen tehtäviin. Ohjaus on monimuotoista ja siihen osallistuu myös muu oppilaan lähiympäristö.

KUVIO 4 Oppilaanohjauksen monimuotoisuus vuosiluokilla 0–2.

Ohjauksen tehtävät vuosiluokilla 0–2

Nivelvaihe siirryttäessä ensimmäiselle vuosiluokalle

- esikoulun opettajan, huoltajien ja luokanopettajan välinen yhteistyö ja tiedonsiirto
- tarvittaessa moniammatillinen yhteistyö
- ohjaus kouluvalmiuksien kartoitukseen ja tarvittaessa tukipalveluihin

Alkuopetuksessa: **Koululaiseksi kasvaminen**

- luokanopettajan, huoltajien ja aamu- ja iltapäiväohjaajien välinen tiedonsiirto
- Tutustutaan koulun toimintatapoihin ja sääntöihin
- Opetellaan toimimaan sekä yksilönä että osana ryhmää
- Harjoitellaan arkielämän taitoja

- Harjoitetaan ja ylläpidetään oppimisen iloa ja yritteliäisyyttä
- Harjoitetaan ja kannustetaan oppilasta omien kykyjen löytämiseen
- Opetellaan itsearvioinnin taitoja
- Harjoitetaan oppimaan oppimisen perustaitoja ja -valmiuksia sekä työskentelytaitoja
- Tuetaan erilaisia oppijoita käyttämällä monipuolisia opetusmenetelmiä
- Tuetaan yksilöllisyyttä ja pyritään tarjoamaan oppilaalle mahdollisuus edetä joustavasti omien taitojensa ja kykyjensä mukaan
- Luodaan pohja huoltajien kanssa tehtävälle yhteistyölle
- Tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa tutustuen arki- ja lähiympäristöön
- Huomioidaan ohjauksessa ja toiminnassa kestävä kehitys
- Ennaltaehkäistään ongelmia varhaisella puuttumisella
- Tunnistetaan oppimisvaikeuksia yhdessä erityisopetuksen kanssa, etsitään sopivia oppimisen tukimuotoja ja tehdään tarvittavat pedagogiset asiakirjat (kolmiportainen tuki)
- Ohjataan tarvittaessa oppimisvalmiuksien kartoitukseen ja tukipalveluiden piiriin
- Tarkistetaan vuosittain pedagogiset asiakirjat

Nivelvaihe siirryttäessä kolmannelle vuosiluokalle

- Tiedonsiirto luokanopettajien ja huoltajan välillä siirryttäessä kolmannelle luokalle
- Oppilaiden pedagogisten asiakirjojen tarkistus ja päivitys siirryttäessä kolmannelle vuosiluokalle
- Yhteistyö erityisopettajan kanssa ja tarvittaessa moniammatillinen yhteistyö

Oppilaanohjaus

Vuosiluokat 1-2

Lapualaista oppilasta tuetaan oppilaaksi kasvamisessa kannustaen, neuvoen ja ohjaten. Yksilötasolla ohjauksen toteutumista arvioidaan jatkuvasti sekä opettajan toimesta että oppilaan arvioidessa itse itseään. Yhteisötasolla ohjataan oppilasta toimimaan koulussa ryhmän jäsenenä, omassa kyläyhteisössään sekä arkiympäristössään.

Ohjauksen toimijoiden tehtävänä on ohjata lasta ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja tavaroistaan sekä tunnistamaan omat vahvuutensa ja hyödyntämään niitä yhteisön jäsenenä. Kodin ja koulun väliselle yhteistyölle luodaan pohja luontevalla yhteydenpidolla, vanhempainvarteilla ja –illoilla. Eri tahojen välistä yhteistyötä toteutetaan kutsumalla kouluun vierailijoita ja tekemällä sekä opintoretkeä että vierailuja.

Oppilaan siirtyessä esiopetuksesta ensimmäiselle vuosiluokalle tarvittava tieto saadaan eri tahojen toimijoiden välisissä tiedonsiirtopalavereissa. Esikoululaiset kutsutaan keväällä tutustumaan tulevaan luokkaansa ja opettajaan. Toiselta kolmannelle luokalle siirryttäessä tieto siirtyy opettajien välisissä keskusteluissa. Tarvittaessa oppilas pääsee tutustumaan tulevaan kolmanteen luokkaan ja opettajaan.

Vuosiluokilla 3-6 oppilaanohjaus toteutuu pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilaanohjaukseen voidaan myös varata oppitunteja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. **Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa.** Oppimisympäristönä oman kouluyhteisön ja lähiympäristön lisäksi voivat toimia lähiseudun yritykset ja muut yhteistyötahot.

Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita opiskelustrategioidensa tunnistamisessa ja kehittämisessä, vahvistetaan kykyä asettaa itselle tavoitteita ja arvioida tavoitteiden saavuttamista sekä edistetään **oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä**. Ohjaus auttaa oppilaita omaksumaan erilaisia opiskelussa tarvittavia oppimisen, työskentelyn, tiedon omaksumisen sekä tiedonhallinnan taitoja ja menetelmiä, tunnistamaan oppiaineiden ominaispiirteitä sekä valitsemaan kuhunkin oppiaineeseen soveltuvia opiskelumenetelmiä. Ohjauksella tuetaan sosiaalisten taitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä.

Oppilaanohjauksen tuella oppilaat kehittävät elämässä tarvittavia taitoja ja vahvistavat myönteistä käsitystä itsestään oppijana. Oppilaita ohjataan tunnistamaan ja arvostamaan sekä omia että toisten vahvuuksia, kykyjä ja taitoja. Heitä tuetaan ottamaan vastuuta elämästään, opiskelustaan, valinnoistaan sekä toiminnastaan ryhmän ja lähiyhteisönsä aktiivisena jäsenenä ja toimijana. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen omassa kouluyhteisössä ja lähiympäristössä, jolloin heidän käsityksensä yhteiskunnallisista vaikutusmahdollisuuksista alkaa muotoutua.

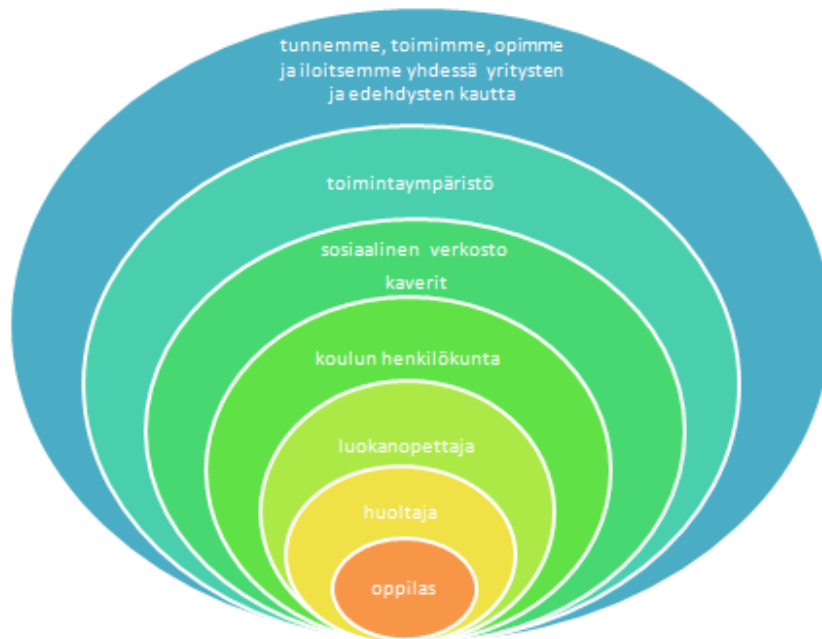
Oppilaanohjauksen kautta oppilaat tutustuvat lähiseudun ammatteihin, työpaikkoihin ja elinkeinoelämään. Mahdollisten tutustumiskäyntien ja vierailujen yhtenä tehtävänä on esitellä oppilaille työelämää, yrittäjyyttä ja erilaisia ammatteja. Niillä myös edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä.

Oppilaanohjaus tukee oppilaita ja huoltajia opiskeluun liittyvässä tiedonsaannissa ja valinnoissa. Heille järjestetään mahdollisuuksia henkilökohtaiseen ohjauskeskusteluun oppilaan opiskelun ja valintojen tukemiseksi sekä erilaisissa oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvissä kysymyksissä.

VUOSILUOKAT 3-6

Vuosiluokilla 3-6 oppilaanohjauksessa tuetaan ja kehitetään erityisesti ajattelun ja oppimisen taitoja. Oppilaanohjauksessa korostuvat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus.

Maakunnalliset ja paikalliset erityispiirteet huomioon ottaen oppilaat tutustuvat lähialueen ammatteihin ja elinkeinoelämään. Ohjauksessa korostuu ennakkoluuloton suhtautuminen ammatteihin ja työelämään. Oppilaanohjauksen koordinointi kuuluu luokanopettajan tehtäviin. Ohjaus on osa arjen toimintakulttuuria ja kuuluu jokaisen koulussa toimivan aikuisen tehtäviin. Ohjaus on monimuotoista ja siihen osallistuu myös muu oppilaan lähiympäristö.

KUVIO 5 Oppilaanohjauksen moninaisuus vuosiluokilla 3–6

Ohjauksen tehtävät vuosiluokilla 3-6

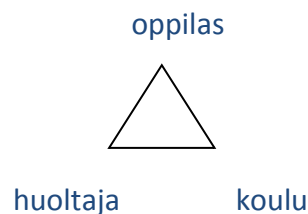
Nivelvaihe siirryttäessä 3. vuosiluokalle

- Tiedonsiirto luokanopettajien ja huoltajan välillä siirryttäessä kolmannelle luokalle
- Yhteistyö erityisopettajan kanssa ja tarvittaessa moniammatillinen yhteistyö
- Pedagogisten asiakirjojen läpikäyminen ja huomioiminen opetusta suunniteltaessa

Vuosiluokat 3-6: Oppijana kehittyminen

- Kerrataan koulun toimintatapoja ja sääntöjä
- Ylläpidetään oppimisen iloa ja sisäistä motivaatiota
- Ohjataan omatoimisuuteen ja yritteliäisyyteen
- Korostetaan oppilaan vahvuuksia ja myönteistä asennetta
- Tuetaan itseluottamuksen ja itsetuntemuksen kehittymistä

- Vahvistetaan arkielämän taitoja ja positiivista käytöstä
- Kehitetään taitoja toimia sekä yksilönä että osana ryhmää
- Tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia osallisuuteen koulun arjessa
- Edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä mm. tutustumalla lähiseudun ammatteihin, työpaikkoihin ja elinkeinoelämään
- Tarjotaan malleja ja ajatuksia arvomaailman luomiseen
- Harjoitellaan erilaisuuden hyväksymistä erilaisissa integrointi- ja inklusioryhmissä sekä monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa
- Harjoitellaan erilaisia opiskelustrategioita, joiden avulla oppilasta ohjataan löytämään itselle ja oppiaineelle sopivimmat työtavat
- Ohjataan kokeisiin valmistautumista, tarjotaan erilaisia mahdollisuuksia oman osaamisen näyttämiseen ja vahvistetaan itsearviointitaitoja
- Avataan oppilaalle ja huoltajille oppiaineiden ja toiminnan tavoitteet sekä päämäärät
- Tuetaan oppilaita ja huoltajia opiskeluun liittyvässä tiedonsaannissa ja valinnoissa
- Tavataan vuosittain huoltajien kanssa arviointikeskustelussa vuosiluokilla 1-5 ja muutoin vanhempainvarteissa

- Ennaltaehkäistään ongelmia varhaisella puuttumisella
- Tunnistetaan oppimisvaikeuksia yhdessä erityisopetuksen kanssa, etsitään sopivia oppimisen tukimuotoja ja tehdään tarvittavat pedagogiset asiakirjat (kolmiportainen tuki)
- Ohjataan tarvittaessa oppimisvalmiuksien kartoitukseen ja tukipalveluiden piiriin
- Tarkistetaan vuosittain pedagogiset asiakirjat

Nivelvaihe siirryttäessä seitsemännelle vuosiluokalle

- Tiedonsiirto luokanopettajien ja huoltajan sekä luokanohjaajien välillä
- Oppilaiden pedagogisten asiakirjojen tarkistus ja päivitys siirryttäessä 7. vuosiluokalle
- Tarvittaessa moniammatillinen yhteistyö alakoulujen ja yläkoulun välillä

Oppilaanohjaus

Vuosiluokat 3-6

Ohjauksella tuetaan oppilaan kehitystä ja kasvua vahvistamalla hänen omaa käsitystä itsestään oppijana ja opiskelutaitojen kehittymistä tuetaan harjoittelemalla mm. erilaisia opiskelustrategioita. Ohjauksen tuella oppilas kykenee tekemään tarpeellisia suunnitelmia omaa elämäänsä varten. Oppilas harjoittelee itsearviointia. Ohjauksen arviointi on jatkuvaa.

Ohjauksen toimijoiden tehtävänä on tukea oppilaan kasvua positiivisesti käyttäytyväksi, vahvuutensa tunteväksi, erilaisuutta hyväksyväksi ja omat vaikutusmahdollisuutensa tunteväksi. Kodin ja koulun yhteistyötä jatketaan hyväksi havaituin menetelmin. Työelämään tutustutaan koulussa käsittelemällä eri ammatteja, kutsumalla vierailijoita koululle sekä tekemällä yritysvierailuja lähialueen yrityksiin. Koulussa oppilaskuntatoimintaan osallistuminen antaa oppilaille vaikutusmahdollisuuden ja kokemuksen osallisuudesta koulun toimintaa suunniteltaessa.

Kuudennelta seitsemännelle luokalle siirryttäessä tieto siirtyy alakoulun luokanopettajien, erityisopettajien sekä yläkoulun oppilaanohjaajien ja erityisopettajien välillä. Yläkoulu kutsuu kuudesluokkalaiset tutustumaan keväisin tulevaan luokkaansa ja luokanvalvojaan.

Vuosiluokilla 7-9 oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaiden siirtymistä vuosiluokkien 7-9 oppimisympäristöön ja työskentelytapoihin. Vuosiluokkien 7-9 aikana jokaista oppilasta ohjataan edelleen kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja opiskeluvälmiuksiaan. Oppilaita autetaan

hahmottamaan valintojen vaikutusta opintoihin ja tulevaisuuteen. Oppilaanohjauksen tehtävänä **yhdessä muiden oppiaineiden kanssa** on selkeyttää opiskeltavien oppiaineiden merkitystä jatko-opintojen ja työelämätaitojen kannalta sekä laajentaa oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista. **Päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta on opinto-ohjaajalla.**

Oppilaanohjauksen tehtävänä on **kehittää oppilaiden valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa**, opintojen nivelvaiheissa sekä työuran siirtymissä. Oppilaat oppivat käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita. Ohjauksella vahvistetaan oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta koulutus- ja uravalintojaan koskevassa päätöksenteossa. Oppilaanohjaus tarjoaa oppilaille tietoa ja tutustumismahdollisuuksia peruskoulun jälkeisiin koulutus- ja opiskeluvaihtoehtoihin yhteistyössä vastaanottavan oppilaitoksen sekä huoltajien kanssa. Ohjauksen tehtävänä on edistää opintojen loppuun saattamista sekä yhteishaun yhteydessä tehtävän jatkosuunnittelun avulla tukea siirtymistä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Oppilaanohjauksen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältö-alueet	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus ja aktiivinen toiminta		
T1 auttaa oppilasta muodostamaan kokonaiskäsitys vuosiluokkien 7-9 toimintatavoista ja opiskeluympäristöstä, kehittää oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tukea oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista VOOSILUOKAT 7, 8	S1, S2	L3, L7
Oppimaan oppimisen taidot		
T2 kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan VOOSILUOKAT 7, 8	S1	L1
Elinikäinen oppiminen		

T3 luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan VUOSILUOKAT 8, 9	S1, S2	L1
Itsetuntemus		
T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti VUOSILUOKAT 7, 8, 9	S2	L3
Tavoitteiden asettaminen		
T5 ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista VUOSILUOKAT 8, 9	S2, S5	L1, L3
Työelämään suuntautuva oppiminen		
T6 auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta VUOSILUOKAT 8, 9	S2, S3, S5	L6, L7
T7 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja vahvistamaan valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen VUOSILUOKAT 8, 9	S2, S3, S4, S5	L4, L5, L6
Koulutus- ja työelämätiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa		
T8 antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämätietoa sekä Suomesta että ulkomailta VUOSILUOKAT 8, 9	S4, S5	L4, L5

T9 ohjata oppilasta käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta VUOSILUOKKA 9	S2, S3, S5	L4, L5, L6
Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys		
T10 tukea oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa sekä kykyä toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa, opastaa oppilasta hankkimaan ja omaksumaan tietoa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla VUOSILUOKKA 9	S4, S5	L2

Oppilaanohjauksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Oppiminen ja opiskelu: Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu: Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot: Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten

vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

S4 Työelämään tutustuminen: Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen: Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Oppilaanohjauksen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksen työtapoja käytetään monipuolisesti oppilaiden yksilölliset sekä ryhmäkohtaiset tarpeet ja valmiudet huomioiden. Ohjausmuotoina ovat yksilöllisiin kysymyksiin syventyvä henkilökohtainen ohjaus, pienryhmäohjaus ja luokkamuotoinen ohjaus. Ryhmiä muodostetaan joustavasti ohjauksen sisältö ja vertaistuen mahdollisuudet huomioiden. Henkilökohtaisessa ohjauksessa oppilaalla on mahdollisuus keskustella opintoihinsa, koulutus- ja ammatinvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä. Pienryhmäohjauksessa oppilas oppii ryhmässä käsittelemään kaikille yhteisiä tai kunkin ryhmään osallistuvan oppilaan henkilökohtaisia, muiden oppilaiden kanssa jaettavissa olevia ohjauksellisia kysymyksiä. Ohjauksen jatkumo turvataan tarjoamalla oppilaanohjausta kaikilla luokkatasoilla. Huoltajalle järjestetään tarvittaessa tilaisuuksia neuvotella oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyvistä kysymyksistä opettajan, opinto-ohjaajan, oppilaan ja huoltajan yhteisissä tapaamisissa.

Oppimisympäristöinä hyödynnetään koulun ja verkkoympäristöjen rinnalla lähiympäristöä ja työelämää. Oppilaalle tulee järjestää perusopetuksen 7-9 vuosiluokkien aikana työelämään tutustumisjaksoja (TET) koulutus- ja ammatinvalintojensa perustaksi ja työn arvostuksen lisäämiseksi. Oppilaan tulee voida hankkia omakohtaisia kokemuksia työelämästä ja ammasteista aidossa työympäristössä. Työelämään tutustumisen yhteydessä oppilaalle tulee järjestää mahdollisuus arvioida hankkimiaan tietoja ja kokemuksia. Työelämään tutustumista toteutetaan yhdessä muiden oppiaineiden kanssa hyödyntäen niiden oppisisältöjä ja työtapoja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksessa huomioidaan jokaisen oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon oppilaiden henkilökohtaiset tavoitteet, kokemukset, harrastukset, kiinnostuksen kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Keskeistä on eri toimijoiden yhteistyö erityisesti opiskeluun kuuluvien siirtymä- ja nivelvaiheiden ohjauksessa.

Moniammatillista ja -hallinnollista yhteistyötä tehdään erityisesti tukea tarvitsevien oppilaiden ja koulutuksen ulkopuolelle jäämässä olevien nuorten opintojen jatkumisen turvaamisessa.

Tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Jatko-opintoja suunnitellaan yhteistyössä oppilaan, hänen huoltajansa, sekä tarvittaessa vastaanottavan oppilaitoksen ja peruskoulun edustajien kesken. Suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset taipumukset, tuen tarve ja koulutuksen mahdollistamat työllistymisnäkymät. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tarjotaan mahdollisuuksia tutustua oppilaalle soveltuviin perusopetuksen jälkeisiä opintoja järjestäviin oppilaitoksiin. Oppilaalle ja huoltajalle annetaan riittävästi tietoa tuen jatkumisen mahdollisuuksista perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa sekä muista tukimuodoista.

Oppilaan oppimisen arviointi oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9

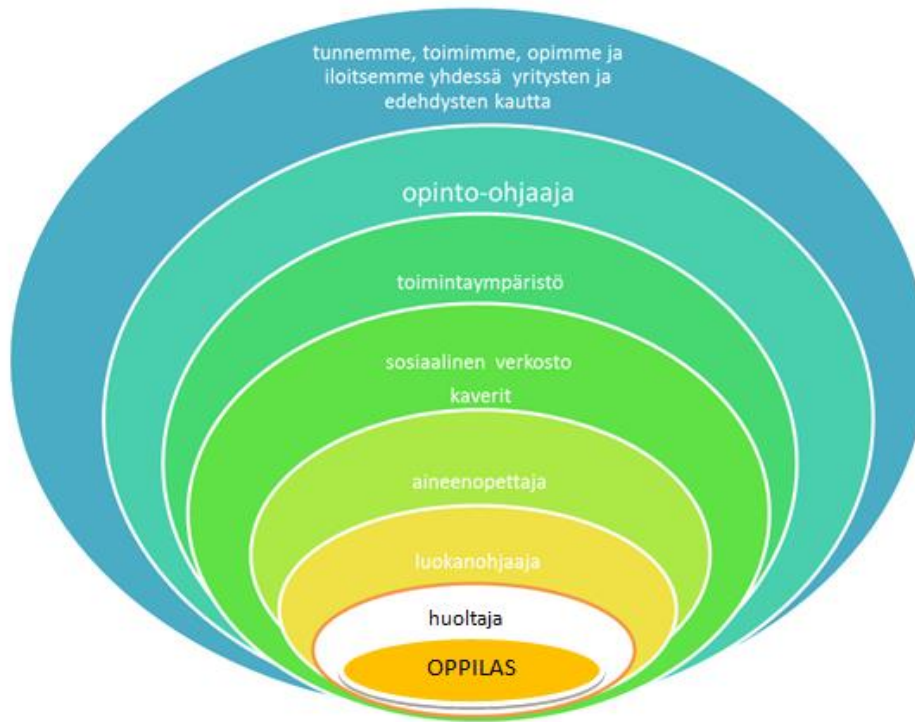
Oppilaanohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista. Oppilaanohjauksessa arviointi perustuu oppilaiden itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä.

Oppilaat pohtivat yhdessä opettajan kanssa ja oppivat arvioimaan valmiuksiaan, osaamistaan ja taitojaan, toimintakykyään, toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarpeensa määrää ja laatua sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan. Oppilaita ohjataan tunnistamaan arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin. He harjaantuvat arvioimaan tiedonhankinta-, tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa. Oppilaita kannustetaan kiinnittämään huomiota myös taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Oppilaita ohjataan tiedostamaan

erilaisten itsearviointimenetelmien ja -välineiden taustat sekä tunnistamaan niiden käyttömahdollisuuksia omassa urasuunnittelussaan. Opettajan tuella oppilaat oppivat löytämään tuki- ja ohjauspalveluita tarjoavat tahot koulussa ja yhteiskunnassa sekä kehittävät taitoaan hakea tarvitsemiaan palveluita.

VUOSILUOKAT 7-9

Vuosiluokilla 7-9 oppilaan ohjaaminen on osa arjen toimintakulttuuria ja toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä, jota koordinoi opinto-ohjaaja. Ohjaus on monimuotoista ja siihen osallistuu myös muu oppilaan lähiympäristö.

Kuvio 6 Oppilaanohjauksen monimuotoisuus vuosiluokilla 7–9

Yläkoulussa oppilaanohjauksen painoalueina ovat monilukutaito, työelämätaidot ja yrittäjäyys sekä jatko-opinnot. Ohjaussuunnitelmassa tulee huomioida yhteistyö paikallisten yritysten ja toisen asteen yhteistyökumppaneiden kanssa.

Ohjauksen tehtävät vuosiluokilla 7-9

Nivelvaihe siirryttäessä seitsemännelle vuosiluokalle

- kodin ja koulun välinen moniammatillinen yhteistyö ja tiedonsiirto
- oppilaiden pedagogisten asiakirjojen tarkistus ja päivitys siirryttäessä 7. vuosiluokalle
- tutustuminen yläkouluun
- ryhmäytytys

Vuosiluokat 7-9: **Yksilönä ja yhteisön jäsenenä kasvaminen**

- tuetaan oppilaiden kykyä asettaa tavoitteita oppimiselleen ja ottamaan vastuuta opiskelustaan

- ohjataan oppilaita löytämään omia vahvuuksia ja rakentamaan tulevaisuutta oppimisen keinoin
- ohjataan oppilaita huomioimaan toimintansa seuraukset ja vaikutuksen muihin ihmisiin ja ympäristöön
- ohjataan käyttämään yhteiskunnan tieto- ja viestintäteknologiaa
- tuetaan oppilaan yleissivistyksen ja maailmankuvan kehittymistä
- tuetaan työelämän tiedot ja taidot yhdistävää osaamista
- tuetaan oppilasta itsenäisessä päätöksenteossa
- tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen koulun arjessa

Nivelvaihe toiselle asteelle

- Henkilökohtaiset ohjauskeskustelut oppilaiden kanssa, tarvittaessa mukana huoltajat
- Kodin, koulun ja toisen asteen välinen yhteistyö ja tiedonsiirtoluvat
- Oppilaiden pedagogisten asiakirjojen tarkistus ja päivitys
- Toisen asteen koulutukseen tutustuminen
- Moniammatillinen yhteistyö ja tukea tarvitsevien oppilaiden huomioiminen
- Yhteishaun tulosten saavuttua opiskelupaikkaa vailla oleville tarjotaan jälkiohjausta ja tarvittaessa ohjataan etsivän nuorisotyön palveluihin
- Pyritään varmistamaan, että jokaisella peruskoulun päättävällä nuorella on opiskelupaikka peruskoulun jälkeen

Oppilaanohjauksen sisällöt vuosiluokilla 7-9

7. luokka

- Ryhmäytyminen
- Koulun toimintakulttuuri
- Opiskelutaidot
- Valinnaisaineet
- Henkilökohtainen ja pienryhmäohjaus
- Työelämään tutustuminen TET

8. luokka

- Itsetuntemus
- Opiskelutaidot
- Tutustuminen koulutukseen Suomessa
- Ammatti- ja työelämätietous
- Työn hakeminen
- Henkilökohtainen ja pienryhmäohjaus
- Työelämään tutustuminen TET

9. luokka

- Vaihtoehdot peruskoulun jälkeen
- Itsetuntemus
- Yhteiskunnan ohjaus-, tieto- ja tukipalvelut
- Yhteishaku
- Kansainvälisyys
- Henkilökohtainen ja pienryhmäohjaus
- Työelämään tutustuminen TET ennen yhteishakua

Lapuan yläkoulussa oppilaanohjauksesta ja ohjaustoiminnan koordinoinnista vastaavat oppilaanohjaajat. Aineenopettajat osallistuvat ohjaustyöhön ensisijaisesti oman oppiaineensa sisältöjen kautta. Ohjaus on edelleen koko koulun henkilökunnan yhteistä työtä.

Yläkoulussa jatketaan kasvun ja kehityksen tukemista. Luokanohjaajan vastuulla on oman luokkansa oppilaiden tuntemus ja yhteistyö kodin kanssa 7. ja 8. vuosiluokkien aikana. Vuosiluokkien 8. ja 9. aikana kuitenkin jatkokoulutus suunnitelmat ja niihin liittyvä pohdinta lisääntyvät. Erityisesti 9. luokalla toiselle asteelle hakeutumista pohditaan sekä oppilaiden että huoltajien kanssa.

Yläkoulussa oppilaanohjausta toteutetaan oppitunneilla ja henkilökohtaisena ohjauksena. Ohjauksessa pyritään hyödyntämään myös erilaisia koulun yhteistyötahoja järjestämällä vierailuja, tutustumiskäyntejä sekä asiantuntijoiden luentoja ja esityksiä. Osa ohjausta on työelämään tutustumisen (TET) jaksot, joita toteutetaan kaikilla vuosiluokilla 7. – 9.

Oppilaan siirtyessä toisen asteen opintoihin tarvittava tieto saadaan eri tahojen toimijoiden välisissä tiedonsiirtopalaverissa.

TET eli työelämään tutustuminen

Työelämäyhteistyö lisää vuorovaikutusta lähiympäristön kanssa, mahdollistaa oppivan yhteisön syntyminen sekä lisää ja vahvistaa opettajien ja oppilaiden osallisuuden kokemuksia yhteistyössä sidosryhmien kanssa. TET-jaksot antavat hyvän pohjan eri oppiaineiden integrointiin työelämään.

Työelämään tutustumista tulee järjestää jokaiselle yläkoulun vuosiluokalle. Tavoitteena on, että oppilas tutustuu yläkoulun aikana vähintään kolmeen erilaiseen työtehtävään aloilla, joista vähintään kahdesta hän on kiinnostunut, ja joille hän mahdollisesti aikoo hakeutua peruskoulun tai toisen asteen jälkeen. Oppilas harjoittelee TETin aikana työelämän pelisääntöjä ja vieraiden aikuisten kanssa toimimista. Yrittäjämäistä toimintatapaa tukee TET-paikan hankkiminen mahdollisimman itsenäisesti. Myös alakoulussa on mahdollista toteuttaa TET-jaksoja. TET-jaksojen aikataulu ja laajuus kirjataan koulukohtaiseen vuosisuunnitelmaan. TET-jaksojen sijoittelussa tulee ottaa huomioon päättävien luokkien yhteishaku. Ohjaussuunnitelmassa määritellään tarkemmin miten ja missä oppiaineissa ja/tai monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa TET-jaksojen sisältöjä ja kokemuksia käsitellään. TET-jaksoihin kuuluu työnantajan palaute sekä oppilaan itsearviointi. Pidemmistä, koulun ulkopuolisista TET-jaksoista on laadittava aina TET-sopimus. Oppilaiden, huoltajien ja työnantajien tulee olla tietoisia nuoria koskevasta työlainsäädännöstä.

Maakunnallisena linjauksena on, että luokan kaikki oppilaat ovat TETissä samaan aikaan, elleivät paikalliset erityiset syyt edellytä muunlaista toimintatapaa (esim. TET-paikkojen lukumäärä).

Koulun vuosisuunnitelmaan kirjataan, miten opettajien tunnit, toimintatavat ja tehtävät TETin aikana toteutetaan. Pääpaino on erilaisissa oppilaita tukevilla ohjauksellisilla toimenpiteillä.

Näitä toimenpiteitä ovat esimerkiksi:

- opettajien vierailuihin oppilaiden TET-paikoille
- samanaikaisopetukseen
- tehostetun tuen antamiseen
- luokan/ryhmän jakamiseen
- oman valvontaluokan oppituntien seurantaan

- monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamiseen
- opettajien työelämään tutustumisjaksoihin (ope-TET)
- muihin ohjaussuunnitelman mukaisiin ohjauksellisiin tehtäviin

7. vuosiluokan TET

7. luokan työelämään tutustuminen voidaan järjestää kuten 8. ja 9. luokan TET tai lyhyempänä kokonaisuutena esim. yhtenä tai kahtena perättäisenä päivänä. 7. luokan TET voi olla ns. matalan kynnyksen työelämään tutustumista ja läheiset aikuiset yhdessä koulun henkilökunnan kanssa auttavat TET-paikan löytämisessä. TET voi olla myös läpi vuoden jatkuvaa toimintaa esimerkiksi koulun ruokalassa tai muutaman tunnin kestävä vierailu koulun lähellä sijaitsevaan vanhusten palvelutaloon. Esimerkkejä TETin toteuttamiseen:

- huoltaja-TET huoltajien tai jonkun muun läheisen aikuisen työpaikalla
- keittiö-TET koulun ruokalassa esim. pareittain auttamassa tiskissä pari tuntia päivässä
- TET koulun vahtimestarin, kiinteistöhuollon tai siistijöiden kanssa
- TET-päivä tai pari tuntia vanhusten palvelutalolla esim. lukemassa sanomalehtiä
- TET-päivä tai pari tuntia päiväkodissa tai eskarissa esim. pitämässä satutunnin tai puuhatuokion
- TET kirjastossa
- TET koulun kummiyrityksessä

- Apuopettajina alakoululla
- Lehtijutun tekeminen paikallislehteen

Työelämään tutustumisen jaksoja on joka yläkoulun vuosiluokalla seuraavasti:

7. vuosiluokalla ruokala-TET kaksi (2) päivää yläkoulun keittiössä ja ruokalassa.

8. vuosiluokan syyslukukaudella viikko (5 päivää) koulun ulkopuolisessa organisaatiossa.

9. vuosiluokan syyslukukaudella viikko (5 päivää) ja kevätlukukaudella neljä (4) päivää koulun ulkopuolisessa organisaatiossa.